

บทที่ 13 การกำหนดหัวเรื่อง

สาระสำคัญ

การกำหนดหัวเรื่องมีวิธีการ เช่นเดียวกับการกำหนดเลขหมู่ของหนังสือ

จุดมุ่งหมาย

หลังศึกษาบทเรียนที่ 13 แล้ว นักศึกษาจะต้องสามารถ

1. กำหนดหัวเรื่องหนังสือทั่วไปได้
2. กำหนดหัวเรื่องหนังสือบางประเภท เช่น ชีวประวัติ พจนานุกรมได้
3. ระบุงฎเกณฑ์ในการเพิ่มเติมหัวเรื่องได้

หัวข้อเรื่องคืออะไร

หัวข้อเรื่อง คือ คำหรือกลุ่มคำที่กำหนดขึ้นแทนเนื้อเรื่องของหนังสือ สิ่งพิมพ์หรือวัสดุการศึกษาอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะสั้นแต่ได้ใจความ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Subject heading

วัตถุประสงค์ของการกำหนดหัวข้อเรื่อง

1. เพื่อช่วยให้ทราบว่า ห้องสมุดมีหนังสือเรื่องอะไรบ้างที่มีเนื้อหาวิชาเดียวกัน
2. เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาสิ่งพิมพ์และวัสดุการศึกษาอื่น ๆ ที่ต้องการได้สะดวกและรวดเร็ว
3. เพื่อช่วยในการให้บริการตอบคำถาม การค้นหา การทำบัตรรายการ สิ่งพิมพ์และวัสดุในห้องสมุด ตลอดจนการรวบรวมบรรณานุกรมและตรรกษณวารสาร

การพิจารณาเลือกหัวข้อเรื่องของห้องสมุด

การกำหนดหัวข้อเรื่องจำเป็นต้องมีคู่มือ คือ หนังสือ บัญชีหัวข้อเรื่อง ในการที่จะพิจารณาใช้หนังสือเล่ม บัญชีหัวข้อเรื่อง เล่มใด บรรณารักษ์จำเป็นต้องคำนึงว่าจะเหมาะสมกับห้องสมุดหรือไม่ และหัวข้อเรื่องของหนังสือในห้องสมุดที่กำหนดขึ้นจะต้องพิจารณาถึงประเภทและขนาดของห้องสมุด ผู้ใช้ห้องสมุด, และเอกภาพของหัวข้อเรื่อง ดังนี้

1. ประเภทและขนาดของห้องสมุด บรรณารักษ์จะต้องทราบนโยบายของห้องสมุด ห้องสมุดต่างประเภทกัน เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน ย่อมมีนโยบายแตกต่างกันออกไป แม้จะเป็นห้องสมุดประเภทเดียวกันแต่ขนาดต่างกันจำเป็นต้องกำหนดหัวข้อเรื่องให้ต่างกัน กล่าวคือ ห้องสมุดขนาดใหญ่มีหนังสือแต่ละสาขาวิชาจำนวนมาก ควรกำหนดหัวข้อเรื่องให้ละเอียดเฉพาะเจาะจงไปตามเนื้อเรื่องของหนังสือแต่ละเล่ม ส่วนห้องสมุดขนาดเล็กมีหนังสือจำนวนน้อยควรเลือกกำหนดหัวข้อเรื่องให้ตรงกับเนื้อหาของหนังสืออย่างกว้าง เพื่อให้หนังสือแต่ละสาขาวิชาได้อยู่รวมกัน ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน

2. ผู้ใช้ห้องสมุด พิจารณาระดับความรู้ ความต้องการของผู้ใช้ส่วนรวม เช่น เป็นนักศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ นักเรียน ประชาชน ฯลฯ เพื่อจะได้กำหนดหัวเรื่องให้มีความง่ายที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้ใช้ห้องสมุด คือ เลือกหัวเรื่องที่ภาษาง่าย ๆ สำหรับห้องสมุดที่มีผู้ใช้เป็น เด็กนักเรียน ประชาชน เลือกหัวเรื่องที่เป็นศัพท์เฉพาะวิชา สำหรับห้องสมุดที่มีผู้ใช้เป็นนักวิชาการ นักศึกษา

3. เอกภพของหัวเรื่อง คือ บรรดาหนังสือที่มีเนื้อเรื่องหรือหัวข้อวิชาเดียวกัน ต้องอยู่ภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน ก่อนที่จะเลือกใช้หัวเรื่องใดในหนังสือบัญชีหัวเรื่องสำหรับหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง ถ้าหากมีหนังสือที่มีเนื้อหาเดียวกันและได้กำหนดหัวเรื่องไว้แล้วจะต้องตรวจสอบว่าได้กำหนดใช้หัวเรื่องใดไปแล้ว เพื่อว่าจะได้ใช้หัวเรื่องเดียวกัน ถ้าหากมีคำหลายคำที่มีความหมายตรงกับคำในบัญชีหัวเรื่อง แต่ห้องสมุดมิได้ใช้คำนั้น ๆ ต้องทำปทัชระยศาสตร์หรือวลีที่มีความหมายคล้ายกับหัวเรื่องไปหาหัวเรื่องที่ห้องสมุดกำหนดใช้ไว้ด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ เช่น หนังสือเกี่ยวกับคนพิการ ห้องสมุดให้หัวเรื่องว่า คนพิการ แต่มีคำที่มีความหมายใช้แทนคนพิการ คือ คนทุพพลภาพ ดังนั้น จึงต้องทำปทัชระยว่า คนทุพพลภาพ ดูที่ คนพิการ

อนึ่ง เกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง บรรณารักษ์จะต้องรู้จักเลือกศัพท์ใหม่ ๆ และเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และจะต้องปรับปรุงแก้ไขหัวเรื่องให้ทันสมัยตามวิวัฒนาการของภาษาซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น คำว่า computer แต่ก่อนกำหนดใช้ว่า สมองกล แต่ปัจจุบันนี้ใช้คำว่า คอมพิวเตอร์ และเป็นที่เข้าใจกันแพร่หลาย คำว่า สมองกล จึงกลายเป็นคำที่ล้าสมัยไม่มีผู้ใช้ ดังนั้น ห้องสมุดต้องกำหนดหัวเรื่องว่า คอมพิวเตอร์ และทำปทัชระยว่า สมองกล ดูที่ คอมพิวเตอร์

การเพิ่มเติมหัวเรื่อง ในการทำปทัชระยการภาษาอังกฤษ มีหนังสือบัญชีหัวเรื่องที่เป็นมาตรฐานสำหรับกำหนดหัวเรื่อง คือ **Sear's List of Subject Heading** และ **Library of Congress Subject Heading Used in the Dictionary Catalogs**

of Library of Congress สำหรับบัตรรายการภาษาไทย บรรณารักษ์มีหนังสือหัวเรื่อง สำหรับหนังสือภาษาไทยจัดทำโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หัวเรื่องสำหรับหนังสือ ภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อบรรณารักษ์ประสบปัญหาหัวเรื่องไม่เพียงพอ สามารถกำหนดหัวเรื่องขึ้นใหม่ได้ (อาจจะแปลเทียบเคียงจากหัวเรื่องของ LC หรือของ Sear's) โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้คือ

1. ใช้คำที่คนทั่วไปรู้จักกันแพร่หลาย
2. ใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกับเรื่องที่ต้องการแสดงออกมากที่สุด
3. ใช้ศัพท์เทคนิคหรือศัพท์เฉพาะทางวิชาการที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เป็นที่ยอมรับในหมู่นักวิชาการ
4. ใช้คำที่มีความถูกต้องในแง่ของภาษา ไม่ควรใช้คำแสลง
5. หัวเรื่องบางประเภทไม่มีในหนังสือบัญชีหัวเรื่องแต่อนุญาตให้บรรณารักษ์

กำหนดขึ้นเองได้คือ

1. ชื่อเฉพาะ (วิสามานยนาม) แบ่งออกเป็น
  - 1.1 ชื่อบุคคล โดยมากเป็นหนังสือชีวประวัติ
  - 1.2 ชื่อสกุล ใช้ในเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติของนามสกุล
  - 1.3 ชื่อสถานที่ ได้แก่ ชื่อประเทศ รัฐ ชื่อวัด ชื่อสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ชื่อ

ส่วนลัทธิธรรมะ

- 1.4 ชื่อของสัญชาติ ภาษา วรรณคดี สังคราม สันติสัญญา
- 1.5 ชื่อชนพื้นเมือง เช่น อินเดียนแดง, ชาวเขา เผ่าต่าง ๆ
- 1.6 ชื่อของวันสำคัญและชื่อพิธีสำคัญ
- 1.7 ชื่อสถาบัน สมาคม สโมสร บริษัท หน่วยราชการ
- 1.8 ชื่อสิ่งมีรูปร่าง ๆ ทางศาสนา วรรณกรรมทางศาสนาที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

ชื่อเทพเจ้าในเทพปกรณัม

2. สำนวนย่นประเภทต่าง ๆ

- 2.1 ชื่อสัตว์ ต้นไม้ ผลไม้ ดอกไม้
- 2.2 ชื่อของโรค
- 2.3 ชื่อของกีฬา
- 2.4 ชื่อเครื่องดนตรี
- 2.5 ชื่ออวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
- 2.6 ชื่อเครื่องมือต่าง ๆ
- 2.7 ชื่อแร่ธาตุ

ข้อปฏิบัติในการกำหนดหัวเรื่อง

1. ต้องกำหนดหัวเรื่องให้ตรงกับเนื้อหาสาระที่แท้จริงของหนังสือเล่มนั้น ๆ ให้มากที่สุด ในการเลือกหัวเรื่องสำหรับหนังสือให้ตรวจสอบหน้าปกใน อานสารบัญ แออาจจะมีคำศัพท์หลายคำที่ละช่วยบอกเนื้อเรื่องของหนังสือได้ ถ้ายังได้ความไม่กระจ่างชัด ให้อ่านที่คำนำและบทนำประกอบ อย่าพิจารณาจากชื่อเรื่องอย่างเดียวเพราะจะทำให้กำหนดหัวเรื่องผิดได้

2. หัวเรื่องที่กำหนดขึ้นจะต้องมีความหมายสอดคล้องกับเลขหมู่ของหนังสือนั้น เพราะเลขหมู่คือ สัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นแทนเนื้อเรื่องของหนังสือ มีเครื่องหมายเป็นตัวเลขและหัวเรื่องก็คือ สัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นแทนเนื้อเรื่องของหนังสือเช่นกัน แต่มีเครื่องหมายเป็นตัวหนังสือ ส่วนที่แตกต่างกันคือ หนังสือแต่ละเล่มจะมีเลขหมู่ได้เพียง 1 เลข แต่หัวเรื่องของหนังสืออาจจะกำหนดให้มากกว่า 1 หัวเรื่องได้ โดยมากมักจะมี 1-2-3 หัวเรื่อง หนังสือน้อยเล่มทีละมีมากกว่า 3 หัวเรื่อง เพราะถ้าไม่จำกัดจำนวนหัวเรื่องไว้บ้างแล้วจะทำให้บัตรรายการหัวเรื่องมีจำนวนมากเกินไปไม่รัดกุมตรงตามเนื้อเรื่อง ตัวอย่าง

จากหัวข้อเรื่องในสาขาวิชาคณิตศาสตร์มีดังนี้

คณิตศาสตร์

แคลคูลัส

ตรีโกณมิติ

พีชคณิต

เรขาคณิต

เลขคณิต

หนังสือเรื่องแคลคูลัสเบื้องต้น ควรจะให้หัวข้อเรื่องว่าอย่างไร คำตอบก็คือ แคลคูลัส ไม่ควรใช้หัวข้อเรื่อง คณิตศาสตร์ เพราะเป็นหัวข้อเรื่องที่กว้างเกินไป และยังมีขอบเขตรวมถึงคณิตศาสตร์สาขาอื่น นอกจากแคลคูลัสอีกด้วย

หนังสือเรื่องคณิตศาสตร์क्रमิยม ตรงตามหลักสูตรक्रमิยมว่าด้วยพีชคณิต ตรีโกณมิติ หัวเรื่องสำหรับหนังสือเล่มนี้ต้องกำหนดไว้ 2 หัวเรื่อง คือ

1. พีชคณิต
2. ตรีโกณมิติ

หนังสือเรื่อง พีชคณิต, แคลคูลัส เรขาคณิต และตรีโกณมิติ สำหรับนักวิทยาศาสตร์ หัวเรื่องของหนังสือเล่มนี้คือ คณิตศาสตร์ เพราะเป็นหัวข้อที่ครอบคลุมเนื้อเรื่องทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้

3. หัวเรื่องที่กำหนดขึ้นให้มี 2 ชนิด คือ หัวเรื่องเฉพาะ (หัวเรื่องใหญ่) เป็นหัวเรื่องที่กำหนดแทนเนื้อเรื่องของสิ่งพิมพ์อย่างกว้าง ๆ เพราะฉะนั้นเพื่อให้หัวเรื่องได้ระบุขอบเขตหรือมีความหมายเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น เราจะใช้หัวเรื่องย่อยกำกับต่อจากหัวเรื่องใหญ่อีกทีหนึ่ง ตัวอย่าง การกำหนดหัวเรื่องใหญ่ (หัวเรื่องเฉพาะ) และหัวเรื่องย่อย แสดงวิธีเขียน

หนังสือเรื่อง กฎแฉเลขคณิต-พีชคณิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หัวเรื่องคือ

1. เลขคณิต-คู่มือ
2. พีชคณิต-คู่มือ

เลขคณิต, พีชคณิต คือหัวเรื่องใหญ่ คู่มือคือหัวเรื่องย่อยแสดงวิธีเขียนว่าเขียนแบบเป็นคู่มือ

หนังสือเรื่องพจนานุกรมวิทยาค่าลัตร์ หัวเรื่องคือ วิทยาค่าลัตร์พจนานุกรม (วิทยาค่าลัตร์คือหัวเรื่องใหญ่ พจนานุกรมคือหัวเรื่องย่อย)

วารสารชื่อวารสารคณิตศาสตร์ หัวเรื่องคือ คณิตศาสตร์-วารสาร (คณิตศาสตร์คือหัวเรื่องใหญ่ วารสารคือหัวเรื่องย่อย)

การกำหนดหัวเรื่องย่อยตามหัวเรื่องใหญ่นี้ต้องตรวจสอบจากบัญชีหัวเรื่อง หัวเรื่องบางชนิดระบุว่า เป็นหัวเรื่องย่อย เช่น "ประวัติ ใช้เป็นหัวเรื่องย่อย" เช่นนี้หมายความว่า ประวัติ จะต้องใช้คู่กับหัวเรื่องใหญ่เท่านั้น จะใช้ตามลำพังไม่ได้เพราะเป็นหัวเรื่องย่อย หัวเรื่องบางหัวเรื่อง เป็นได้ทั้งหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย ทั้งนี้ต้องดูจากคำอธิบายข้างหลังหัวเรื่อง ตัวอย่าง หัวเรื่อง "คำถามและคำตอบ" มีคำอธิบายว่า "ใช้กับคำถามคำตอบเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป และใช้เป็นหัวเรื่องย่อยตามหลังหัวเรื่องอื่น ๆ ได้ด้วย" ในกรณีเช่นนี้หัวเรื่องคำถามและคำตอบ ใช้ได้ตามลำพังโดยทำหน้าที่เป็นหัวเรื่องใหญ่ และใช้ได้กับหัวเรื่องใหญ่อื่น ๆ เช่น วิทยาค่าลัตร์-คำถามและคำตอบ

การที่จะใช้หัวเรื่องย่อยให้ได้ถูกต้องนั้นจะต้องอ่านคำอธิบายในหนังสือหัวเรื่องให้ละเอียดและทำตามคำอธิบายนั้น ๆ โดยทั่วไป ถ้าต้องการกำหนดหัวเรื่องใหญ่ให้เฉพาะเจาะจงลงไปให้ได้ 4 วิธีคือ

1. ใช้หัวเรื่องย่อยตามหลังหัวเรื่องใหญ่เพื่อแสดงแบบของการเขียนหรือลักษณะของหนังสือ หัวเรื่องย่อยในข้อนี้มีกฎและการปฏิบัติ การศึกษาและการสอน ข้อสอบและเฉลย

คำถามและคำตอบ คู่มือ ชิวประวัติ ทำเนียบนาม แบบฝึกหัด บทละคร ประวัติ ประวัติและ
วิจารณ์ สติพิ พจนานุกรม หนังสือรายปี ฯลฯ เช่น ศิลธรรมจรรยา-แบบเรียน

2. ใช้หัวเรื่องย่อยตามหลังหัวเรื่องใหญ่เพื่อบอกบุคคลมีหรือลำดับ เหตุการณ์,
ระยะเวลา เช่น ไทย-ประวัติคำศัพท์-สมัยแรกเริ่ม

3. ใช้ชื่อภูมิภาค ประเทศ เมือง เป็นหัวเรื่องย่อย ตามหลังหัวเรื่องใหญ่ที่
กำหนดให้ เช่น หัวเรื่องใหญ่ "การปกครองท้องถิ่น" แบ่งได้ตามประเทศ ใช้ชื่อประเทศ
ตามหลัง ตัวอย่าง การปกครองท้องถิ่น-ไทย

4. ใช้หัวเรื่องใหญ่ตามหลังชื่อประเทศ ชื่อเมืองที่กำหนดให้ เช่น หัวเรื่อง
ใหญ่ "ความเป็นอยู่และประเพณี" มีคำอธิบายว่า ใช้กับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องขนบธรรมเนียม
ประเพณี โดยทั่ว ๆ ไปหรือหลาย ๆ ประเทศ ถ้า เป็นของประเทศใดประเทศหนึ่งให้ใช้ตาม
หลังชื่อประเทศ เช่น ไทย-ความเป็นอยู่และประเพณี (ข้อนี้จะมีลักษณะกลับกันกับข้อ 3)

4. การตรวจบัญชีหัวเรื่อง เพื่อเลือกใช้ให้ตรงตามเนื้อหาของหนังสือ จะต้อง
เข้าใจเครื่องหมายกำกับหัวเรื่องด้วย เช่น

การล่มรล

X การแต่งงาน

หมายความว่า หัวเรื่องทั้งสองนี้มีความหมายเหมือนกับแต่คำที่ใช้ในหัวเรื่อง
คือ การล่มรล หัวเรื่องที่มี X อยู่ข้างหน้า เป็นหัวเรื่องที่ไม่ได้ใช้

คติพจน์ ๓๓ สุภาสิตและศัพท์เพย

หมายความว่า ถ้าต้องการใช้หัวเรื่องว่าคติพจน์ ให้ไปดูที่หัวเรื่องว่าสุภาสิต
และศัพท์เพยแทน เพราะฉะนั้น หัวเรื่องที่ใช้ได้คือ สุภาสิตและศัพท์เพย คติพจน์คือหัวเรื่อง
ที่ไม่ได้กำหนดให้ใช้ ทุกครั้งที่ละใช้หัวเรื่องว่า คติพจน์ต้องใช้ว่า สุภาสิตและศัพท์เพย

นิราศ

XX กลอน, กาพย์, โคลง, ฉันท์, ลิลิต

เครื่องหมาย XX หมายความว่า ดูเพิ่มเติม ไข้กับหัวเรื่องที่มีความหมาย เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ในที่นี้ หัวเรื่อง นิราศ กลอน กาพย์ โคลง ฉันท์ ลิลิต ล้วนเป็น หัวเรื่องกำหนดให้ใช้ได้ทั้งสิ้น แต่ที่นำมา เรียง เป็นรูปแบบ เช่นนี้เพื่อเป็นการชี้แนะให้ตรวจ ดูหัวเรื่องที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน ใกล้เคียงกัน เพื่อว่าจะได้เลือกไข้หัว เรื่องที่เหมาะสม ที่ลู่ด

5. หลักการกำหนดหัวเรื่องของหนังสือบางประเภท

5.1 หนังสือนวนิยาย กวีนิพนธ์ เรื่องสั้น โคลงกลอน บทละคร ความเรียง เรื่องเดียวจบไม่ต้องกำหนดหัวเรื่อง (นอกจากนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ จะกำหนดหัวเรื่อง ก็ได้หรือไม่กำหนดหัวเรื่องก็ได้)

ถ้า เป็นหนังสือที่มีหลายเรื่องรวมกัน ไข้ชื่อของประเภทการประพันธ์ นั้น ๆ เป็นหัวเรื่อง และไข้หัวเรื่องย่อย "รวมเรื่อง" ตามหลัง เช่น นวนิยาย-รวมเรื่อง , เรื่องสั้น-รวมเรื่อง เป็นต้น

หัวเรื่อง นวนิยาย เรื่องสั้น โคลงกลอน บทละครเหล่านี้ ไข้สำหรับ หนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ไม่ไข้เป็นนวนิยายเรื่องสั้น เช่น เรื่องสั้นชื่อ ล้อรอยคอกที่หาย ไม่ต้องให้หัวเรื่อง แต่ถ้า เป็นหนังสือเรื่อง หลักการเขียนเรื่องสั้น ให้หัวเรื่องว่า เรื่องสั้น

หนังสือนวนิยาย นิทาน เรื่องสั้น สำหรับเด็ก อาจให้หัวเรื่องได้ ตามชนิดของหนังสือ เช่น นิทาน นิทานพื้นเมือง เทพนิยาย เป็นต้น

5.2 หนังสือชีวประวัติของบุคคลคนเดียวให้ไข้ชื่อของเจ้าของชีวประวัติ นั้น เป็นหัว เรื่อง และกำหนดหัวเรื่อง เช่นเดียวกับการลงรายการชื่อผู้แต่ง เช่น พระยาอนุ- มานราชน เมื่อเป็นผู้แต่งลงรายการว่า อนุมานราชน , พระยา ถ้ามีหนังสือชีวประวัติของ พระยาอนุมานราชนก็จะต้องกำหนดหัวเรื่องว่า อนุมานราชน , พระยา เช่นเดียวกัน

หัวข้อเรื่อง ชีวประวัติ ใ้กับหนังสือรวมชีวประวัติของบุคคลหลายคนหรือบุคคลทั่วโลก ถ้า เป็นชีวประวัติของบุคคลประเทศเดียวกันใ้ชื่อประเทศขึ้นต้น เช่น ไทย-ชีวประวัติ ถ้า เป็นชีวประวัติของบุคคลที่เป็นกลุ่มเดียวกันหรืออาชีพเดียวกัน ใ้หัวข้อเรื่องชีวประวัติตามหลัง เช่น สตรี-ชีวประวัติ, นักวิทยาศาสตร์-ชีวประวัติ ถ้า เป็นกลุ่มในประเทศเดียวกัน ใ้ชื่อว่า สตรี-ไทย-ชีวประวัติ, ทหาร-ไทย-ชีวประวัติ

5.3 หนังสือที่เกี่ยวกับภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว ถ้า เป็นหนังสือเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ทวีปใด ประเทศใด เมืองใด หรือจังหวัดใด ใ้ใ้ ภูมิภาค เป็นหัวข้อเรื่องย่อยตามหลังชื่อทวีป ประเทศ เมืองนั้น ๆ เช่น อเมริกาเหนือ-ภูมิภาค, ไทย-ภูมิภาค, กรุงเทพฯ-ภูมิภาค

ถ้า เป็นหนังสือนำเที่ยว ภูมิภาค ทวีป ประเทศ ใ้ชื่อทวีป ชื่อประเทศ นำหน้าตามหลังด้วย ภูมิภาคและการท่องเที่ยว เช่น ยุโรป-ภูมิภาคและการท่องเที่ยว, ไทย-ภูมิภาคและการท่องเที่ยว, โลก-ภูมิภาคและการท่องเที่ยว

หนังสือนำเที่ยวจังหวัด หรือเมืองใด ใ้ชื่อจังหวัดนำหน้าตามด้วย ภูมิภาค-นำเที่ยว เช่น กรุงเทพฯ-ภูมิภาค-นำเที่ยว, เชียงใหม่-ภูมิภาค-นำเที่ยว

สำหรับชื่อประเทศใ้ชื่อ ไทย เป็นหัวข้อหลักสำหรับประเทศอื่น ๆ และชื่อเมืองหรือจังหวัดใ้ชื่อ กรุงเทพฯ เป็นหัวข้อหลักสำหรับเมืองหรือจังหวัดอื่น ๆ

5.4 หนังสือ พจนานุกรม ถ้า เป็นพจนานุกรมเฉพาะวิชา หรือเฉพาะภาษาใดภาษาหนึ่ง ใ้ชื่อวิชา หรือชื่อภาษา ตามหลังด้วยพจนานุกรม เช่น ภาษาไทย-พจนานุกรม, บรรณารักษศาสตร์-พจนานุกรม ถ้า เป็นพจนานุกรม 2 ภาษา เช่น พจนานุกรมไทยเป็นอังกฤษ กำหนดหัวเรื่องว่า ภาษาไทย-พจนานุกรม-อังกฤษ ถ้า เป็นพจนานุกรมภาษาอังกฤษเป็นไทย กำหนดหัวเรื่องว่า ภาษาอังกฤษ-พจนานุกรม-ไทย ถ้า เป็นพจนานุกรม 3 ภาษา เช่น

พจนานุกรมไทย-อังกฤษ-ฝรั่งเศส ต้องกำหนด 2 หัวเรื่อง คือ ภาษาไทย-พจนานุกรม-อังกฤษ และภาษาไทย-พจนานุกรม-ฝรั่งเศส

สำหรับหนังสือเกี่ยวกับภาษาต่าง ๆ ชื่อภาษาไทย เป็นหัวเรื่องหลัก คือเป็นหัวเรื่องแบบฉบับ ในการกำหนดหัวเรื่องของหนังสือประเภทเดียวกันเป็นภาษาอื่น ๆ

5.5 หนังสือทางด้านประวัติศาสตร์ สามารถแบ่งย่อยตามยุคสมัยในประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศ เช่น

ไทย-ประวัติศาสตร์-กรุงศรีอยุธยา-สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

ไทย-ประวัติศาสตร์-กรุงศรีอยุธยา-สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ไทย-ประวัติศาสตร์-กรุงศรีอยุธยา-สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

สหรัฐอเมริกา-ประวัติศาสตร์-สงครามกลางเมือง, 1861-1865

หนังสือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ 2 ประเทศ ต้องกำหนด หัวเรื่อง 2 หัวเรื่อง เช่น หนังสือเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศ อังกฤษ ให้หัวเรื่องได้ว่า

ไทย-ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ-อังกฤษ

อังกฤษ-ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ-ไทย

6. การเรียงลำดับของหัวเรื่อง หัวเรื่อง เรียงลำดับอักษรแบบพจนานุกรม ถ้าเป็นหัวเรื่องซ้ำกัน จะต้องเรียงหัวเรื่องเฉพาะก่อนต่อไปเป็นหัวเรื่องที่มีหัวเรื่องย่อยและ หัวเรื่องที่มีเครื่องหมายลูกภาคขึ้น แล้วจึงถึงหัวเรื่องที่เป็นวลี เช่น

คำสนา

คำสนากับการแพทย์

คำสนา - การศึกษาและการสอน

คำสนากับจิตวิทยา

คำสนา, การปฏิรูป

แบบฝึกหัดท้ายบทจงกำหนดหัวเรื่องของหนังสือต่อไปนี้

(การกำหนดหัวเรื่องในที่นี้ใช้คู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ฉบับแก้ไขปรับปรุง พิมพ์ครั้งที่ 2)

1. ประชาสัมพันธ์, กรม กองรักษาการ. บทความความรู้ทางวิทยุกระจายเสียง ชุดความรู้ทั่วไป
_____
2. ศรีภรณรงค์, นาวา โทหลวง (เรียม พิบูลย์ภานะวัฒน์) 2434-2519.,
บทความเบ็ดเตล็ด โดย นาวา โทหลวง ศรีภรณรงค์
ชื่อบนปก : ศรีภรณรงค์อนุสรณ์
อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพนาวา โทหลวง ศรีภรณรงค์
_____
3. เจริญ ไชยชนะ. ก้าวไปข้างหน้า (หลัก 10 ประการก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิต)
โดย ไชยวัฒน์)
_____
4. เฉลียว เวียงมตระกูล. ปรัชญาชีวิต.
_____
5. กิรติ บุญเชื้อ. แก่นปรัชญาจักร..
_____
6. โทหลวง. ตำราหมอดูประจำบ้าน (พยากรณ์ 12 ราศี ฉบับสมบูรณ์)
_____

7. สัตติแห่งชาติ, สำนักงาน. รายชื่อหนังสือและเอกสารทางสถิติของกระทรวงกรม
ต่าง ๆ ในการสำนึกการเอกสาร และผลงานทางสถิติของประเทศไทยครั้งที่ 1/2518
ระหว่าง 17 ถึง 23 มีนาคม 2518 ณ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
-
8. การค้าสำเนา, กรม. หลักกรรมในค้าสำเนาพราหมณ์-ฮินดู ฉบับขององค์การค้าสำเนา
พราหมณ์-ฮินดู
-
9. จากหนังสือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย
ค้าสำเนาฮินดู 294.5
X สัทธีฮินดู
หมายความว่าอะไร
-
10. ศีกฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว. พระพุทธค้าสำเนาและโลกในพระพุทธค้าสำเนา
-
11. พระเทพวิสุทธินโฆสี (บุญเลิศ ทตฺตวิสุทธิน). ประวัติวัดมหาพฤฒาราม
-
12. พระเทพวิสุทธินเมธี (ไฉ่น อินทปญฺโญ). คนถึงธรรม-ธรรมถึงคนของพุทธศาสนิกชน
-
13. พุทธกาล ไตรยันทน์. ความรัก 5 ชาติของนางวิสาขา มหาอุบาสิกา
-
14. นิทานคติธรรม
X นิทานล่อนใจ
XX เทพนิยาย, นิทานพื้นเมือง, นิทานลุ่มชาติ
หัวเรื่องใดเป็นหัวเรื่องที่กำหนดให้ใช้ และจากรายชื่อหัวเรื่องที่จะทำบัตรโยงได้อย่างไร
-

15. พระเทพวิสุทธีเมธี (เจ้าอม อินทปญโญ). พุทธประวัติ ปริเฉทที่ 1
_____
16. กฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1-6 รวบรวมโดยประสพชัย ยามาดี
และวัฒนา รัตนวิจิตร
_____
17. กฎหมาย. พระราชบัญญัติกฎหมาย พ.ศ. 2508 รวบรวมโดยพระปริรักษันติ เกษตร
_____
18. สำรสำลั้ประพันธ์, พระ. คำสอนเรื่องนิติกรรมและหนี้
_____
19. รายงานการประชุมวิจัยการศึกษาประจำปี 2519 ณ สำนักงานส่งเสริมเยาวชน
วันที่ 5 กรกฎาคม 2519
_____
20. สิด ช่างลลั้. หลักเศรษฐศาสตร์ แปลจาก **Guide principle of political
economy** โดย สหัลลั กายจนพังคะ
_____
21. ปลาบู่ทอง เรียบเรียงโดยหม่อมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา
_____
22. รายงานประจำปีธนาคารออมสิน
_____
23. ร่างรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2517 ที่คณะรัฐมนตรีเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
_____
24. ศึกษารึการ, กระทรวง. หลักคู่ตรประโยคมัธยมศึกาตอนปลายหมวดรึษาสังคคึกษา
พุทธศักราช 2520.
_____

25. ล่ง่า ตวงรัตน์. ทศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับข้าวโพดพันธุรัฐบาล
_____
26. จริยา เจริญวัฒนะ. รายงานผลการวิจัยโค-กระบือ
_____
27. ชำนาญ ยูวบูรณ์. การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจการปกครองของกฎหมายไทย
_____
28. อุทิศ นาคสวัสดิ์. รายงานการวิจัยเรื่องภาวะการผลิตและการค้ากล้วยหอมของ
พ.ศ.2507
_____
29. บุญทรง สรวุฒ. แนวพูดภาษาอังกฤษประจำวันด้วยตนเอง
_____
30. แม็กอินไตย, เจมส์. คู่มือสนทนาภาษาฝรั่งเศส-ไทย
_____
31. กานดา ณ ถลาง. วิธีสอนภาษาอังกฤษ
_____
32. พจนานุกรมสำหรับนักเรียน ฉบับปรับปรุงแก้ไขขององค์การค้ำของคุรุสภา รวม
19,055 คำ
_____
33. สันทรคีรี ลัญญาการ.. หลักภาษาไทย เรียบเรียงโดยสันทรคีรี ลัญญาการ และ
เรียน คีรทองเพียร.
_____
34. ประยุทธ์ หลงสมบูรณ์. พจนานุกรมบาลี-ไทย (15491 คำ)
_____

35. เรืองอุไร ฤกษ์ลาสัย. ภาษาไทยตอน 2 หลักภาษา
_____
36. บุญทรง ศราวุธ. พุดฝรั่ง कैल-อังกฤษ-ไทย โดย Frank
_____
37. วิद्याวิทยาคำลัตร์ วิธิลอนวิทยาคำลัตร์ โดย วิเชียร แล่นโลภณ และบุญถิ่น อัดถากร
_____
38. อาค แคมเมฆ. ปฏิบัติการสัตววิทยา
_____
39. ลูจรรณ เกษตรลูจรรณ. นกกระทา
_____
40. บุญเสริม วิลฤล. สัตตตตอนที่ 2 ทฤษฎีความน่าจะเป็นเบื้องต้น
_____
41. งามสิตร จารุพันธ์. คู่มือประกอบอาหารนานาชาติ
_____
42. เติบ ชุมล่าย, ม.ล.ตำรับอาหารประจำวัน
_____
43. บุญถึง แนนทนา. ตำราโรหคันนี้ ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ (อันดับที่ 1)
_____
44. ทรานซิลเตอร์ โดย ชวิน เป้าอารีย์ และเข็มศักดิ์ พัฒนพงษ์
_____
45. การบริหารพัลลุต ทฤษฎีและการปฏิบัติ เรียบเรียงโดย ปรีชา คำปาร์ตัน และไพศาล
ชัยมงคล
_____

46. รายงานประจำปี สภาวิจัยแห่งชาติ 2503.
_____
47. เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. ขมรมภาพถ่าย. นิทรรศการภาพถ่ายระดับอุดมศึกษา
ปี 2520-21.
_____
48. เจริญ ภักดิ์สุวรรณ. มาเล่นกล้องกันเถอะ
_____
49. ยศิ เรื่องเล่า. ตำรามวยไทยตำรับพระเจ้าเสือ
_____
50. วิสันต์ บัณฑิตวงค์. ศิลปะการพูดและการครองใจคน
_____
51. ส่ามกัก. ส่ามกักฉบับวิพาก โดยยาขอบ
_____
52. เข็ญศรี เคียงศิริ. ก่าแพงใจ โดย นราวดี
_____
53. คาร์เนกี, เดอ. ลิงคอล์น มหาบุรุษแปล **Lincoln the unknown by Dale Carnegie** โดย อาษา ขอจิตต์เมตต์
_____
54. เปล่ง วิเชียรณัฐภณ. ปลัดเปล่งเหี่ยวรอบโลก
_____
55. พงษ์พิศมัย ดิศักดิ์, ม.จ. ข้าพเจ้าเหี่ยวยุโรป
_____
56. บุญทรง สรรวธ. 40 นักวิทยาศาสตร์เอก
_____

57. ละออง คัมภีร์คุณธ. เทียวเมืองไทย 71 จังหวัด
_____
58. เชียงใหม่ เรียบเรียงโดย สนิท ระดม ร.ต.พูนชัย เนียมวัฒนะ ตรวจแก้ไข
_____
59. ธีรวัฒน์ สุทธิสงคราม. ยี่สิบและงานกรรณิพนธ์ของคุณสุ่ม จินตกรวิไลศรี
_____
60. ฮิต บุรทัต. สำนึกศิโรตม์
_____
61. ประทีป ชุ่มพล. วรรณคดีวิเคราะห์
_____
62. วิช่ากร, กรม. รวมเรื่องสั้น 20 เรื่อง หนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย
ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย
_____
63. วิทย์ ทิวะศรียานนท์. วรรณคดี และวรรณคดีวิจารณ์
_____
64. คู่มือบทละครเรื่องเงาะป่า โดย วิพุธ โสภวงศ์และเทือก กุลมา ณ ออยุธยา
_____
65. อารีย์ สหชาติโกสัย. วิธิตัวจาก
_____
66. ตรี อมาตยกุล. เรื่องจังหวัดสุพรรณบุรี และเรื่องเจดีย์ยุทธหัตถี
_____

แนวตอบ

1. ความรู้ทั่วไป - บทวิท

2. 1. รวมเรื่อง

2. คำกริยารงค์, นาวาโทหลวง (เรียบ พิมพ์ลานวรินทร์) 2434-2519 หนังสือ 2

หัวเรื่อง คือ

1. รวมเรื่อง ไขกับหนังสือรวมเรื่องหลาย ๆ เรื่อง ที่ไม่สามารถคัดไว้ในหัวเรื่องใดหัวเรื่องหนึ่ง ถ้าเป็นรวมเรื่องที่ใส่เข้าในหัวเรื่องใด ให้ใช้รวมเรื่องเป็นหัวเรื่องย่อย ตามหลังชื่อหัวเรื่องนั้น

2. หนังสือเล่มนี้มี 2 ตอน คือ ตอนแรกเป็นชีวประวัติของผู้แต่ง ตอนที่ 2 เป็นผลงานของผู้แต่ง ดังนั้น หนังสือชีวประวัติของบุคคลคนเดียว ต้องกำหนดชื่อเจ้าของชีวประวัติ เป็นหัวเรื่อง และลงรายการ เช่นเดียวกับรายการผู้แต่ง

3. ความสำเร็จ

4. ความสำเร็จ

หนังสือเล่มนี้เป็นตัวอย่างว่าจะต้องดูเนื้อหาของหนังสือก่อนกำหนดหัวเรื่อง

จะดูเฉพาะแต่ชื่อเรื่องไม่ได้

5. ปรัชญากรีก

6. โหราศาสตร์

7. สถิติ-บรรณานุกรม

สถิติ เป็นทั้งหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย

บรรณานุกรม ใช้ เป็นหัวเรื่องใหญ่สำหรับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบรรณานุกรมไทยโดยทั่วไป รวมทั้งบรรณานุกรมของหนังสือหลายวิชา, หลักและวิธีการทำบรรณานุกรม ถ้าเป็นบรรณานุกรมของวิชาใด ให้ใช้บรรณานุกรมตามหลัง

8. 1. คำสนาพราหมณ์

2. คำสนาฮินดู

หนังสือนี้มีเนื้อเรื่องว่าด้วยคำสาป 2 คำสาป ซึ่งกำหนดหัวเรื่องให้ครอบคลุม ทั้ง 2 คำสาป คือ กำหนดเป็น 2 หัวเรื่อง

9. หมายความว่า คำสาปอินดู เป็นหัวเรื่องที่กำหนดให้ใช้ สัทธิอินดู เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่ไม่กำหนดให้ใช้ อาจเขียนอีกอย่างหนึ่งว่า สัทธิอินดู ดูที่ คำสาปอินดู

10. พุทธคำสาป

11. มหาพฤฒารามวรวิหาร, วัด

หัวเรื่องนี้ไม่มีในคู่มือ "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย" แต่เป็นหัวเรื่องที่ เดิมชั้นเองได้ เพราะเป็นชื่อเฉพาะ (วิสามานยนาม) ในการกำหนดหัวเรื่องของชื่อ เฉพาะ ต้องทำรูปแบบของหัวเรื่องให้เหมือนกับการลงรายการผู้แต่ง ในที่นี้ต้องการชื่อ ที่ถูกต้องของวัดและกลับคำว่าวัดไว้หลัง

12. ธรรมะกับชีวิตประจำวัน

ใช้กับหนังสือประมวลคำสอนทางคำสาป เกี่ยวกับหลักธรรมเป็นเครื่องยึดถือ ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

13. นิทานคติธรรม

14. หัวเรื่องที่กำหนดให้ใช้คือ นิทานคติธรรม เทพนิยาย นิทานพื้นเมือง นิทานลูกกษัตริย์ บัตรโยงทำไต่ดังนี้

บัตรที่ 1	นิทานล่อนใจ
	<u>ดูที่</u>
	นิทานคติธรรม

บัตรที่ 2	เทพนิยาย
	<u>ดูเพิ่มเติม</u>
	นิทานคติธรรม

บัตรที่ 3
 นิทานพื้นเมือง
 ดูเพิ่มเติม
 นิทานคติธรรม

บัตรที่ 4
 นิทานลุ่มภาค
 ดูเพิ่มเติม
 นิทานคติธรรม

15. พระพุทธเจ้า

16. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในคู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ปรากฏว่า

กฎหมายพาณิชย์   ดูที่   กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กฎหมายแพ่ง   ดูที่   กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดูเพิ่มเติม ชื่อเฉพาะของกฎหมายตามลักษณะต่าง ๆ เช่น
 นิติกรรม, ละเมิด

X กฎหมายแพ่ง, กฎหมายพาณิชย์, กฎหมายการค้า การค้า-กฎหมายและ
 ระเบียบข้อบังคับ

17. ทนายความ-กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

ใช้ตามหลังหัวเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่ไม่ได้ใช้คำว่า
 กฎหมายเบื้องต้น

18. 1. นิติกรรม   2. หนี้

ดูคำอธิบายในคำตอบข้อ 16.

19. การศึกษา-วิจัย

20. เศรษฐศาสตร์

21. นิทานคติธรรม

หนังสือสำหรับเด็กให้หัวเรื่องไปตามประเภทของนิทาน

22. ธนาคารออมสิน-รายงานประจำปี

ธนาคารออมสินเป็นชื่อเฉพาะของธนาคารที่มีอยู่ในบัญชีหัวเรื่อง รายงานประจำปีเป็นหัวเรื่องย่อย

23. ไทย-รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ ได้ใช้กับตัวบทกฎหมายรัฐธรรมนูญ และใช้ตามหนังสือประเทศได้ ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญให้ใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญ

24. สังคมศึกษา-หลักสูตร

หัวเรื่อง หลักสูตร ใช้เป็นหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อยได้ด้วย

25. ข่าวโพต แง่เศรษฐกิจ

ข่าวโพต เป็นสำนวนนามประเภทชื่อพืช ถ้าไม่มีในบัญชีหัวเรื่องก็สามารถเติมขึ้นเองได้

แง่เศรษฐกิจ เป็นเรื่องย่อย มีอยู่ในบัญชีหัวเรื่อง

26. 1. โค-วิสัย2. กระบือ-วิสัย

หนังสือเล่มนี้ต้องมี 2 หัวเรื่อง ซึ่งจะครอบคลุมเนื้อเรื่องทั้งหมด แม้ว่าคำว่าโคกระบือ จะไม่มีในบัญชีหัวเรื่อง แต่เป็นสำนวนนามของสัตว์ อยู่ในประเภทที่กำหนดให้บรรณารักษ์เติมขึ้นเองได้

วิสัย ใช้เป็นหัวเรื่องย่อย

27. ไทย-การเมืองและการปกครอง

การเมืองและการปกครองใช้ตามหนังสือประเทศ

28. ผลไม้-กล้วยหอมทอง

ผลไม้ ใช้กับเรื่องราวเดียวกับผลไม้ทั่วไป รวมทั้งการปลูกและค้าผลไม้ ถ้าเป็นเรื่องราวของผลไม้ชนิดใด ให้ใช้ชื่อผลไม้ที่ตามหลังหัวข้อเรื่องนี้

29. ภาษาอังกฤษ-บทสนทนาและวลี

ดูจากหัวข้อเรื่องภาษาไทย เป็นแบบฉบับ สำหรับกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาอื่น ๆ

30. ภาษาฝรั่งเศส-บทสนทนาและวลี

(ดูคำอธิบายข้อ 29.)

31. ภาษาอังกฤษ-การศึกษาและการสอน

(ดูคำอธิบายข้อ 29.)

32. ภาษาไทย-พจนานุกรม33. ภาษาไทย-ไวยากรณ์34. ภาษาบาลี-พจนานุกรม-ไทย

ถ้าพจนานุกรมภาษาอื่นเป็นภาษาไทยให้ใช้ชื่อภาษานั้นขึ้นต้นตามด้วยพจนานุกรม-ไทย ถ้าเป็นพจนานุกรมภาษาไทยเป็นภาษาอื่น ให้ใช้หัวข้อเรื่องตามทำนองเดียวกัน เช่น ภาษาไทย-พจนานุกรม-อังกฤษ

35. ภาษาไทย-ไวยากรณ์36. 1. ภาษาฝรั่งเศส-พจนานุกรม-อังกฤษ2. ภาษาฝรั่งเศส-พจนานุกรม-ไทย

พจนานุกรม 3 ภาษา จะต้องกำหนดหัวข้อเรื่อง 2 หัวข้อเรื่อง

37. ศึกษาคำศัพท์-การศึกษาและการสอน

การศึกษาและการสอนเป็นหัวข้อเรื่องย่อยแสดงรูปแบบของการเขียน

38. สัตววิทยา

39. นภกระพ

เป็นชื่อสามัญนามของสัตว์ ใช้เป็นหัวเรื่องได้ แม้ว่าจะไม่มีในบัญชีหัวเรื่อง

40. สถิติ

สถิติใช้ได้ทั้งหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันคือ สถิติคำศัพท์ แต่ไม่ได้กำหนดให้ใช้เป็นหัวเรื่อง ออกจากบัญชีหัวเรื่องจะเห็นว่า

สถิติ

X สถิติคำศัพท์

41. อาหาร, การปรุง42. อาหาร, การปรุง43. โทรทัศน์44. ทรานซิสเตอร์45. พัสดุ-การบริหาร

การบริหาร ใช้ได้ทั้งหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย

46. สภาวิจัยแห่งชาติ-รายงานประจำปี

รายงานประจำปี ใช้เป็นหัวเรื่องย่อย

47. ภาพถ่าย-นิทรรศการ

ภาพ ใช้เป็นหัวเรื่องย่อย ถ้าเป็นภาพเฉพาะอย่างโดยอย่างหนึ่งคือชื่อภาพนั้น ๆ เช่น ภาพวาด, ภาพเหมือน, ภาพถ่าย, ภาพลายเส้น

นิทรรศการ ใช้เป็นหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย

48. กล้องถ่ายรูป49. มวยไทย

ชือกีฬา เป็นสามัญนามที่เพิ่มขึ้นเองได้แม้ว่าจะไม่มีในบัญชีหัวเรื่อง

50. วาทศิลป์

51. บรรณกรรมเรื่องเดี่ยวจบ ไม่ต้องกำหนดหัวเรื่อง
52. ดูคำอธิบายข้อ 51.
53. ลินคอล์น, อับราฮัม, ค.ศ. 1809-1865

หนังสือชีวประวัติของบุคคลคนเดียว ใช้ชื่อเจ้าของชีวประวัติเป็นหัวเรื่อง
ลงรายการ เช่นเดียวกับรายการผู้แต่ง

54. โลก-ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว

หนังสือเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ถ้าเป็นภูมิภาค, ทวีป หรือประเทศ หรือรอบโลก
ให้ใช้ภูมิประเทศและการท่องเที่ยวเป็นหัวเรื่องย่อย

55. ยุโรป-ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว

56. นักวิทยาศาสตร์-ชีวประวัติ

ชีวประวัติ ใช้กับเรื่องรวมชีวประวัติคนหลายคน หลายอาชีพ หลายเพศ หลาย
วัย และใช้ตามหลังชื่อประเทศ ชื่อเมือง หัวเรื่อง เฉพาะที่เกี่ยวข้องได้ในที่นี้ นัก-
วิทยาศาสตร์ คือหัวเรื่องเฉพาะหรือหัวเรื่องใหญ่

57. 1. ไทย-ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว
2. ไทย-ความเป็นอยู่และประเพณี

กำหนด 2 หัวเรื่อง เพราะเป็นลัทธิคตินำเที่ยวเมืองไทย แต่ละจังหวัด และ
ลวดลายขนบธรรมเนียมประเพณี และความเป็นอยู่ของคนไทยในจังหวัดต่าง ๆ ด้วย

58. เชียงใหม่-ภูมิประเทศ-น้ำเที่ยว

เชียงใหม่เป็นชื่อเมืองหรือจังหวัด ให้ดูหัวเรื่องของกรุงเทพฯ เป็นหัวเรื่องหลัก
สำหรับกำหนดหัวเรื่อง หนังสือเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมือง หรือจังหวัดใด ให้ใช้
ภูมิประเทศ-น้ำเที่ยว ตามหลังชื่อเมืองหรือชื่อจังหวัดนั้น

59. พุ่ม, คุณ-กวีนิพนธ์

กวีนิพนธ์ เป็นหัวเรื่องใช้ตามหลักชื่อกวีในกรณีที่เป็นหนังสือรวมกวีนิพนธ์ของ
กวีคนใดคนหนึ่ง

60. ไม่มีหัวเรื่อง (ดูคำอธิบายได้จากข้อ 57.)

61. วรรณคดี-ประวัติและวิจารณ์

วรรณคดี ไขกับเรื่องราวที่เกี่ยวกับวรรณคดีโดยทั่ว ๆ ไป สำหรับประวัติวรรณคดี หรือวิจารณ์วรรณคดีให้ไขหัวเรื่องอย่างเดียวกัน คือ วรรณคดี-ประวัติและวิจารณ์

62. เรื่องสั้น-รวมเรื่อง

เรื่องสั้น เรื่องเดียวจบไม่ต้องให้หัวเรื่อง ถ้าเป็นเรื่องสั้นหลาย ๆ เรื่อง ให้กำหนดหัวเรื่องว่า เรื่องสั้น-รวมเรื่อง

63. วรรณคดี-ประวัติและวิจารณ์

(ดูคำอธิบายข้อ 61.)

64. เงาะป่า-คู่มือ

ถ้าเป็นพระราชนิพนธ์เรื่องเงาะป่า เรื่องเดียวจบในเล่ม ไม่ต้องให้หัวเรื่อง แต่ถ้าเป็นหนังสือคู่มือวรรณคดี ให้ใช้คู่มือเป็นหัวเรื่องย่อตามหลัง ชื่อเฉพาะของวรรณคดีได้

65. โต้วาที

โต้วาที ไขกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการโต้วาที การอภิปราย ถ้าเป็นรวมเรื่อง การโต้วาที ให้ใช้โต้วาที-รวมเรื่อง

66. 1. สุพรรณบุรี-ภูมิประเทศ-นำเที่ยว

2. เจดีย์ยุทธหัตถี

หัวเรื่องที่ 1 ดูที่กรุงเทพฯ เป็นหัวเรื่องหลัก หนังสือที่เกี่ยวกับภูมิประเทศ

จังหวัดใดจังหวัดหนึ่งให้ใช้หัวเรื่องย่อว่า ภูมิประเทศ-นำเที่ยว

หัวเรื่องที่ 2 เป็นชื่อเฉพาะของโบราณวัตถุสถานที่เพิ่มเป็นหัวเรื่องได้